Kurzus kódja(i):	**FLM-401. 40**
Kurzus címe:	**A modernizáció problémái az olasz filmben**
Tanár neve:	Bárdos Judit
Kurzus időpontja, helye:	Kedd 11-12.30, -135
Vetítések időpontja, helye:	Nincs kötelező vetítés. A filmek megnézését egyénileg kell megoldani!
Kurzus típusa:	szeminárium

Kurzus leírása:

Az olasz társadalomról alkotott kép a fasizmus alatt készült filmekben és a neorealista filmekben:

- a függőleges, illetve a vízszintes sík dominanciája,
- a táj, a tenger ábrázolása (a Pó deltájának képe Visconti és Antonioni filmjeiben),
- a hőstípus és a színészi játékstílus különbségei,
- a narráció és a dramaturgia különbségei,
- eltérő kép a családról, a bűnről,
- más a mítoszok, az archaikus elemek, a rítusok szerepe De Santis és Pasolini filmjeiben, mint a korábbiakban.

Azaz: mind a filmkép, mind a világkép nagyon különböző!

Társadalmi problémák ábrázolása Visconti, Rossellini és De Sica korai filmjeiben. (*Megszállottság, Róma nyílt város, Biciklitolvajok).*

A gyermekek és a társadalmi perifériák ábrázolása (De Sica: *Fiúk a rács mögött, Umberto D,* Rossellini: *Németország, nulla év*, Fellini: *Cabiria éjszakái*).

Munkásábrázolás:
Antonioni: *Kiáltás* (kivételesen férfihős. A modern ember lelki válsága).
Visconti: *Rocco és fivérei* (Észak és Dél konfliktusa és egymásrautaltsága).

Fellini: Az *Országúton* „társadalmon kívülisége".A cirkusz-motívum és a művészet szerepe.

Nagypolgárok és értelmiségiek a gyorsan modernizálódó Olaszországban. Gazdasági fellendülés, érzelmi, szellemi és alkotói válság.

- Fellini: *Édes élet, Nyolc és fél*
- Antonioni: *Éjszaka, Kaland, Napfogyatkozás, Vörös sivatag*

A művész dilemmája. Filmes önreflexió: *Nyolc és fél*, *Éjszaka*

A modernista film stílusjegyei:
- az üresség ábrázolásának lehetőségei a dramaturgiában és a kép kompozíciójában,
- a dedramatizált cselekmény, a témavariációs narráció,
- az új „hőstípus" és az új színészi játékstílus.

A modern élet sivárságának problémája Pasolininél (*Mamma Roma, Cs*óró). Társadalmi periféria, „lakótelepi lét", bűnözés – mégis, a

hősök felmagasztalása, zenei és képzőművészeti utalásokkal.
A történelem, a mítosz és a jelen viszonya Pasolininél (az *Oidipus király* kerettörténete, *Media, Teoréma*).
Pasolini mint teoretikus a nyelvről, a film és a valóság viszonyáról, a művészi önreflexióról.

A kurzus teljesítésének követelményei: Írásbeli vizsga, melyre a látott filmekből, az előadáson elhangzottakból és az ajánlott olvasmányoknak az adott filmekről szóló fejezeteiből kell készülni.

Kötelező filmek:
Visconti: *Megszállottság*
Rossellini: *Róma nyílt város*
De Sica: *Biciklitolvajok*
Fellini: *Országúton*
Fellini: *Édes élet*
Fellini: *Nyolc és fél*
Antonioni: *Éjszaka*
Antonioni: *Kaland*
Pasolini: *Mamma Roma*, vagy *Csóró*
Pasolini: *Teoréma*

Ajánlott irodalom:
André Bazin esszéi a neorealizmusról in: Bazin: *Mi a film?* Osiris Bp.1995. 367-464.
Carlo Lizzani: *Az olasz film története,* Gondolat Bp.1981
Bikácsy Gergely: *Vén újrealizmus?* Filmvilág 2000/11. szám
Federico Fellini: *Mesterségem, a film*, Gondolat, Bp. 1988.
Nemeskürty István*: Federico Fellini*, Gondolat, Bp. 1974.
Muhi Klára – Perlaki Tamás: *Federico Fellini,* Magyar Filmtudományi Intézet Bp. 1983.
Fellini-különszám, Filmvilág, 1994 január
Michelangelo Antonioni, Osiris Bp. 1999.
Györffy Miklós: *Michelangelo Antonioni*, Gondolat Bp. 1980.
Pier Paolo Pasolini. A Filmkultúra különszáma 1989/2.
Dobai Péter: *Angyali agresszió. Írások P.P.Pasoliniről* Nagyvilág Kiadó 2002.
A költői film. In: Pier Paolo Pasolini: *Eretnek empirizmus* Osiris Bp. 2007.
Kovács András Bálint: „A Semmi eltűnése” című esszéje In: Kovács András Bálint: *A film szerint a világ* Palatinus 2002.
Kovács András Bálint: *A modern film irányzatai (Az európai művészfilm 1950-1980)* című könyvéből, Palatinus 2005, a Felliniről, Antonioniról és Pasoliniról szóló fejezetek.
Kristin Thomson - David Bordwell: *A film története* Palatinus 2007, kijelölt alfejezetek